

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/427/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3615204972
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3615204972.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej a sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Denisa Vékonyho v právnej veci žalobcu Sociálna poisťovňa, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, miesto doručenia Sociálna poisťovňa, pobočka Topoľčany, Nám. M. R. Štefánika 2269/18, proti žalovanému X. Z., bytom V., Q. okružná č. 6, právne zastúpený Pavlom Trnkom, advokátom so sídlom Bánovce nad Bebravou, Novomestského 1322/16, adresa na doručovanie P.O.BOX č. 23, Bánovce nad Bebravou, o zaplatenie sumy 20.733,73 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 22.06.2016, č.k. 2C/90/2015-114 v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo dňa 15.08.2016, č.k. 2C/90/2015-119, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom v napadnutej zamietavej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 6.220,12 eur, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň náhradu trov konania účastníkom nepriznal. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenia sumy 20.733,73 eur na žalovanom, pričom návrh odôvodnil tým, že v zmysle zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení bol vyzvaný žalovaný na dobrovoľné splnenie povinností nahradit' vyplatené dôchodkové dávky žalobcom Raulovi Rodriguezovi za čas od 21.11.2011 do 21.06.2015 vo výške 20.733,73 eur. Dávky dôchodkového poistenia boli vyplatené z dôvodu zavineného protiprávneho konania žalovaného.

2. Súd prvej inštancie po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 238 ods. 1, 2, 5 zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a ďalej ust. § 450 Občianskeho zákonníka. V prvom rade sa súd prvej inštancie zaoberal námietkou premlčania vo vzťahu k dávkam vyplatených do 10.09.2012. Súd zároveň uviedol, že nárok premlčaný nie je. Invalidný dôchodok je cyklická dávka a bol uplatnený v subjektívnej aj objektívnej lehote stanovenej ust. § 238 ods. 5 zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. V zmysle cit. ustanovenia zákona právo Sociálnej poisťovne voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá vznikla Sociálnej poisťovni výplatom dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, keď Sociálna poisťovňa zistila, že dávky boli vyplatené v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretích osôb. A keď sa dozvedela o tom, kto za vznik škody zodpovedá najneskôr uplynutím 10-tich rokov odo dňa vyplatenia dávok je zrejmé, že objektívna premlčacia keď dôchodkové dávky boli vyplácané od novembra 2011 do podania návrhu 10.09.2015 neuplynulo. Subjektívna premlčacia doba je 3-ročná a plynie odo dňa, keď boli kumulatívne splnené dve podmienky. Po prvé, že sociálna poisťovňa zistí, že dávky boli vyplatené v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretích osôb a po druhé dozvie sa, kto za vznik škody zodpovedá. Rozhodnutím,

ktoré označil za osobu zodpovednú za ujmu na zdraví osobu odporcu bol až právoplatný rozsudok OS Bratislava V zo dňa 30.09.2014 právoplatný toho istého dňa. Je zrejme, že od tohto dňa do podania žaloby v tejto veci neuplynula 3-ročná subjektívna premlčacia doba a preto nárok žalobcu nemôže byť ani z časti premlčaná.

3. Na základe vykonaného dokazovania a cit. právnych predpisov súd dospel k záveru, že bolo riadne preukázané vychádzajúc z rozsudku v trestnom konaní OS Bratislava V, že žalobca má podľa § 238 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z. právo voči žalovanému na náhradu škody, ktorá mu vznikla v dôsledku vyplatených dávok invalidného dôchodku Raulovi Rodriguezovi. Je nesporne preukázané nedbanlivostné zavinenie ujmy na zdraví poškodeného žalovaným, ktorý dôsledkom je priznanie invalidity poškodenému, ktorému za čas od 21.11.2011 do 21.06.2015 bol vyplatený invalidný dôchodok vo výške 20.733,73 eur. Predmetné ustanovenie cit. zákona s poukazom na negatívnu definíciu škody umožňuje zohľadniť spoluzavinenie, pretože je zrejme, že nárok voči tretím osobám je spojený len s ich zavineným protiprávnym konaním. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že na vzniku následku malo významný vplyv spoluzavinenie poškodeného Raula Rodrigueza, pretože je zrejme, že podpaľovanie grilu riedidlom bol spoločný nápad žalovaného aj poškodeného. Samotné nalievanie riedidla vykonal obžalovaný, ktorý si mal byť vedomý možných následkov, keďže rovnako z výpovede svedkýň vyplýva, že predtým grill neúspešne podpaľovali, že môže dôjsť ak k vznieteniu riedidla a výbuchu, či vyšľahnutia plameňa na blízko stojace osoby. Nie malý význam má aj tá skutočnosť, že na skutku má iste aj podiel aj požitie alkoholu prítomnými. Tak isto je zrejme jednak to, že hoci žalovaný naplnil znaky prečinu ublíženia na zdraví, ide o prečin nedbanlivostný, na ktorého následky má rozhodujúci vplyv aj správanie sa poškodeného pred a počas skutku. Z tohto dôvodu mal súd za to, že možnosť spoluzavinenie poškodeného vyčísliť pomerom 50%. Preto súd z dôvodu spoluzavinenia poškodeného náhradu znížil o 50%.

4. Súd má však za to, že náhrada vo výške 50%, t.z. v sume 241,09 eur mesačne mimoriadne tvrdo zasahuje majetkové a tým pádom aj sociálne pomery žalovaného. Škoda nebola spôsobená úmyselne, jednalo sa o nedbanlivostný trestný čin, čo je predpokladom možnej aplikácie § 450 OZ. Súd prihliadol na majetkové pomery žalovaného, ktorý v súčasnosti nezamestnaný, stratil obidvoch rodičov, pričom doposiaľ viedol riadny život tak, ako bolo rozhodnuté v doposiaľ neprávoplatnom uznesení o jeho osvedčení. Súd mal preto za to, že výška náhrady, ktorá by presahovala životné minimum pre plnoletú fyzickú osobu, ktoré predstavuje aktuálne 198,09 eur by nemala pôsobiť rezignáciu osoby, ktorá za škodu zodpovedá na zabezpečovanie si živobytia prácou. Povinnosť náhrady škody v dôsledku vyplácaných opakujúcich sa dávok, napr. v podobe invalidného dôchodku môže pretrvávať niekoľko rokov, ba aj desaťročí takáto peňažná sankcia žalovaného svojou prísnosťou môže ďaleko prevyšovať sankciu v podobe trestnoprávneho postihu. Súd má za to, že účelom zabránenia neprímernej tvrdosti aplikovaním § 450 OZ môže byť aj to, aby osoba, ktorá škodu spôsobí nenadobúdala vedome do budúcnosti príjem vyplývajúci zo šedej ekonomiky uvedomujúci svoju povinnosť náhrady škody vo výške významného podielu z príjmu. Je zrejme, že pokiaľ z čistého príjmu na náhradu škody je povinný vynaložiť v priemere sumu cca. 241,- eur, jeho schopnosť uhrádzať náklady na svoju obživu, náklady spojené s ubytovaním, založiť si rodinu významne poklesne. Žalobca ako právnická osoba z vlastnej činnosti disponujúca informáciami u prípadnej evidencii žalovaného ako zárobkovo činnnej osoby a jeho príjmoch nerozporovala, že by žalovaný schopný zo svojich príjmov, či majetku takúto nie malú sumu bol schopný uhradiť bez vážneho zásahu do jeho sociálnych pomerov. Preto súd vychádzajúc z návrhu žalovaného prednesenom na pojednávaní nárok znížil o ďalších 20% z dôvodu podľa § 450 OZ a návrhu vyhovel vo výške 30% z uplatnenej sumy, teda vo výške 6.220,12 eur. Súd zároveň podľa § 160 ods. 1 O.s.p. rozhodol o povinnosti plnenia v dlhšej 30-dňovej lehote vzhľadom k výške plnenia žalovaného s prihliadnutím na jeho majetkové pomery, pričom tento úhradu v splátkach nežiadal. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 2 O.s.p., pretože obaja účastníci mali vo veci úspech len čiastočný a zároveň si trovy konania neuplatnili.

5. Dopĺňacím rozsudkom zo dňa 15.08.2016, č.k. 2C/90/2015-119 súd prvej inštancie doplnil rozsudok zo dňa 22.06.2016, č.k. 2C/90/2015-114 o výrok, že žaloba sa vo zvyšku zamietla. Svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ust. § 255 ods. 1, 2, 3 CSP, kedy vzhľadom k tomu, že nerozhodol v pôvodnom rozsudku o celom návrhu pri vyhlásení rozsudku dňa 22.06.2016 rozhodol následne dopĺňujúcim rozsudkom v časti, v ktorej súd na priznaný nárok návrh žalobcu zamietol, pričom opätovne poukázal na odôvodnenie rozsudku, ktorým bol priznaný nárok, z ktorého aj vyplýva dôvod prečo, nad

priznaný nárok bol návrh zamietnutý. V zásade následne zopakoval odôvodnenie rozsudku zo dňa 22.06.2016.

6. Proti dopĺňaciemu rozsudku podal včas odvolanie žalobca, ktorý namietal, že v prejednávanej veci tu nie je dôvod na zníženie o 20% z uplatneného nároku. Poukázal na tú skutočnosť, že žalovaný je v produktívnom veku s predpokladom na príjem a nájdania si zamestnanie. Poukázal na vznesenú námietku premlčania, kedy uviedol, že na predchádzajúci rozsudok OS Bratislava III nie je možné prihliadať, pretože sa nejedná o identický príklad. Uviedol, že žalobca sa až z rozsudku doručeného dňa 25.05.2015 dozvedel, že obžalovaný bol uznaný vinným zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví s tým, že podľa § 238 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, právo Sociálnej poisťovne voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá vznikla Sociálnej poisťovni výplatom dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania sa premlčí uplynutím 3-rokov odo dňa, keď sociálna poisťovňa zistila, že dávky boli vyplatené v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretích osôb a keď sa dozvedela o tom, kto za vznik škody zodpovedá najneskôr uplynutím 10-tich rokov odo dňa vyplatenia dávok. Subjektívna lehota začala plynúť od momentu, keď Sociálna poisťovňa zistí, že dávky boli vyplatené v dôsledku zavineného protiprávneho konania a keď sa dozvedela o tom, kto za vznik škody zodpovedá. Skutočnosť, že dávka bola vyplatená v dôsledku zavineného protiprávneho konania sa sociálna poisťovňa môže dozvedieť jedine až na základe výsledkov trestného konania. Na základe tohto skutkového a právneho stavu veci žalobca navrhol odvolaciemu súdu, aby dopĺňací rozsudok OS Partizánske zmenil a zaviazal žalovaného na zaplatenie 50% zo sumy 20.733,73 eur.

7. Žalovaný sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

8. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej zamietavej časti ako vecne správne potvrdiť podľa § 387ods. 1 CSP, pričom v náväznosti na § 387 ods. 2 CSP sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s vecne správnym a vyčerpávajúcim odôvodnením súdu prvej inštancie, na ktoré zároveň poukazuje.

9. Rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k vyhovujúcemu výroku, v rámci ktorého bol žalovaný zaplatiť žalobcovi sumu 6.220,12 eur, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku odvolaním napadnutý nebol a preto v tejto časti je rozhodnutie súdu prvej inštancie právoplatné a rozhodovaním odvolacieho súdu nedotknuté.

10. S prihliadnutím na tú skutočnosť, že odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania a ako aj obsahom odvolacích dôvodov, kedy v zásade žalobca súhlasil so stanovaním podielu spoluzavinenia poškodeného v rozsahu 50% a žiadal a v konečnom dôsledku, aby bol žalovaný zaviazaný na zaplatenie sumy 50% zo sumy 20.733,73 eur predmetom prieskumnej činnosti zo strany odvolacieho súdu potom bol zamietavý výrok dopĺňacieho rozsudku, čo do výšky 4.146,74 eur (50% z pôvodne uplatňovanej čiastky 20.733,73 predstavuje sumu 10.366,86 eur, pričom čo do veci samej bol žalobca úspešný čo do sumy 6.220,12 eur), a preto v konečnom dôsledku odvolací súd preskúmaval zamietavý výrok dopĺňacieho rozsudku čo do sumy 4.146,745 eur.

11. Následne sa odvolací súd zaoberal odvolacími námietkami, ktoré v zásade smerovali k námietke premlčania ako aj k zníženiu náhrady škody v rozsahu 20% z uplatneného nároku. Vo vzťahu k odvolacím námietkam ohľadom premlčania nároku, odvolací súd zdôrazňuje, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci vychádzal z predpokladu, že daný nárok premlčaný nie je a preto nedošlo k žiadnemu ukráteniu žalobcu vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania zo strany žalovaného, pretože táto akceptovaná nebola. Preto sa touto odvolacou námietkou odvolací súd v tomto konaní ani ďalej nezaoberal.

12. Pokiaľ si teda v prejednávanej veci sociálna poisťovňa uplatnila svoj nárok na súde v súlade s ust. § 238 zák.č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov, súd opodstatnenosť nároku posudzuje podľa všeobecných zásad o náhrade škody tak, ako sú upravené v Občianskom zákonníku. V zásade voči tomuto postupu ani Sociálna poisťovňa výhrady nemala. V rámci podaného odvolania vyplýva, že žalobca Sociálna poisťovňa akceptovala závery súdu prvej inštancie v tom kontexte, že tu existuje spoluzavinenie na strane poškodeného v rozsahu 50%, z ktorého dôvodu v konečnom dôsledku potom súd prvej inštancie znížil požadovanú náhradu škody o 50%. Preto v tomto kontexte odvolací súd

poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie a zároveň naňho poukazuje.

13. Predmetom prieskumnej činnosti odvolacieho súdu potom bolo skúmanie dôvodov hodných osobitného zreteľa v návaznosti na ust. § 450 Občianskeho zákonníka, ktoré v odvolaní namietal žalobca.

14. Podľa § 450 Občianskeho zákonníka z dôvodov hodných osobitného zreteľa súd náhradu škody primerane zníži. Vezme pritom zreteľ na to, ako ku škode došlo ako aj na osobné, majetkové pomery fyzickej osoby, ktorá ju spôsobila; prihliadne pritom aj na pomery fyzickej osoby, ktorá bola poškodená. Zníženie nemožno vykonať, ak ide o škodu spôsobenú úmyselne.

15. Zodpovednosť za škodu plní predovšetkým reparačnú funkciu, čo znamená, že škodca má povinnosť nahradiť škodu v rozsahu, v akom ju spôsobil, pričom rozsah a spôsob škody je upravený zákonom v ust. § 442 až 449). Toto ustanovenie je výnimkou z tejto zásady a umožňuje súdu z dôvodov hodných osobitného zreteľa náhradu škody primerane znížiť.

16. Samotné zníženie náhrady škody je viazané na niekoľko podmienok. Prichádza do úvahy len z dôvodov hodných osobitného zreteľa, pričom, či sú tieto dôvody dané musí súd starostlivo posúdiť. Berie pritom na zreteľ najmä to, ako ku škode došlo, na osobné a majetkové pomery fyzickej osoby, ktorá ju spôsobila a prihliadne pritom tiež na pomery fyzickej osoby, ktorá bola poškodená. Súd teda musí hodnotiť predovšetkým okolnosti vzniku škody, najmä z toho hľadiska, či vzhľadom na okolnosti vzniku škody je spravodlivé, aby škodca nahradil škodu v plnom rozsahu. Ďalej má zhodnotiť sociálnu situáciu tak škodu ako aj poškodeného a to najmä a v súvislosti s tým, ako spôsobenie škody zasiahlo zo sociálnej situácie poškodenej osoby, resp. ako bude postihnutá sociálna situácia škodcu, ak ho súd zaviazne nahradiť škodu v plnom rozsahu.

17. Zníženie náhrady škody neprichádza do úvahy, ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, t.z. že zníženie náhrady škody je možné iba pri škodách spôsobených z nedbanlivosti.

18. Východiskom ust. § 450 OZ je potom úvaha, že v niektorých prípadoch hodných osobitného zreteľa, kedy došlo k neúmyselnému spôsobeniu škody by uloženie povinnosti nahradiť škodu v plnom rozsahu bolo v rozpore s princípom spravodlivosti. Na druhej strane však ust. § 450 OZ a jeho aplikácia nemôže viesť k moderácii tak ďaleko, že by súd poškodenému nepriznal vôbec žiadnu náhradu škody. Hľadisko, ktoré toto ustanovenie uvádza a za ktorých môže dôjsť k zmierneniu rozsahu náhrady škody je len príkladné. Zároveň však rozhodovanie súdu o zmiernení rozsahu náhrady škody je ovládané zásadou proporcionality.

19. Z osobných a majetkových pomerov škodcu a poškodeného treba sa zamerať na ich príjmy z pracovnej činnosti z ostatnej zárobkovej činnosti, majetok, vyživovacie povinnosti, pôsob života, životnú situáciu a podobne. Okolnosťami, za ktorých bola škoda spôsobená je aj povaha a miera škodcovho zavinenia, vždy sa však musí jednať o dôvody hodné osobitného zreteľa. V prejednávanej veci sa súd prvej inštancie dôsledne zaoberal všetkými princípmi ustanovenými v § 450 OZ a dospel v konečnom dôsledku k správne skutkovému záveru ako o spoluzavinení poškodeného, tak aj ohľadom dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré skúmal z hľadiska všetkých princíпов stanovených v ust. § 450 OZ. Odvolací súd sa s týmto konštatovaním v plnom rozsahu stotožňuje a zároveň naňho poukazuje. Vo vzťahu k odvolacej námietke, kedy žalobca poukazuje na skutočnosť, že žalovaný je v produktívnom veku s predpokladom na príjem a nájdenie si zamestnania, odvolací súd dodáva, že pre rozhodnutie súdu prvej inštancie je rozhodujúci stav v čase vydávania rozsudku, pričom vzhľadom na skutočnosť, že zo strany žalobcu sú vyplácané dávky pre poškodeného opakovane a najbližšie neurčený čas do budúcnosti nič nevyklučuje, aby pokiaľ sa zmenia osobné a majetkové pomery na strane žalovaného si uplatňoval prípadnú náhradu škody voči žalovanému za dávky, ktoré budú následne vyplatené v širšom rozsahu ako tomu bolo doposiaľ.

20. Vo zvyšku ako bolo vyššie uvedené odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje.

21. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP s tým, že v zásade v odvolacom konaní úspešný žalovaný by mal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, avšak preukázateľne žalovanému v odvolacom konaní žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli a preto mu ich súd nepriznal.

22. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).